

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 3 juli 2020 inzake Tentoonstellen Plakkaat van Verlatinghe, Unie van Utrecht en Apologie van Willem van Oranje (Kamerstuk 32 820, nr. 374).

De voorzitter van de commissie,
Tellegen

De adjunct-griffier van de commissie,
Bosnjakovic

Inhoud	blz.
I Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
• Inbreng van de leden van de VVD-fractie	2
• Inbreng van de leden van de CDA-fractie	3
• Inbreng van de leden van de GroenLinks-fractie	3
II Reactie van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	4

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

Inbreng van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de herdruk van de «Nieuwe visie cultuurbeleid». Wel hebben zij echter nog een aantal vragen.

Tentoonstelling

De leden van de VVD-fractie lezen dat het originele Plakkaat van Verlattinghe en de Unie van Utrecht enkel tentoongesteld zullen worden bij speciale gelegenheden. Welke gelegenheden worden hiermee bedoeld? Waar zullen de originele stukken verblijven wanneer de replica's tentoongesteld worden, zo vragen de leden.

Versterking publieksfunctie Nationaal Archief

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen dat de Minister overweegt om de Apologie van Willem van Oranje niet op te nemen in de nieuwe presentatie. De leden merken op dat de Minister eerder had aangegeven dit wel te doen. Kan de Minister aangeven waarom haar standpunt veranderd is, zo vragen de leden.

De leden van de VVD-fractie lezen dat er, volgens de Minister, een voldoende aansprekend en betekenisvol historisch beeld geschetst zal worden bij de presentatie Opstand en Vrijheid. De leden vragen wat hier dan tentoongesteld zal worden. Hoe worden de keuzes gemaakt of iets wel of niet tentoongesteld zal worden? Loopt de tentoonstelling vertraging op door corona, zo vragen de leden.

De leden van de VVD-fractie juichen het toe dat bij de publieksprogrammering van het Nationaal Archief speciale aandacht voor doven- en slechthorenden, prikkelgevoelige mensen en mensen met een taalbarrière zal zijn. Zij lezen ook dat deze speciale aandacht nog in ontwikkeling is. Wanneer verwacht de Minister dat de toegankelijkheid voor deze groepen en de speciale aandacht uitgewerkt zal zijn? Wat voor extra faciliteiten zijn er voor deze personen gemaakt, zo vragen de leden.

De leden van de VVD-fractie lezen dat het Nationaal Archief werkt aan het beter toegankelijk maken van haar gedigitaliseerde archief. De leden juichen dit toe. Wanneer verwacht de Minister dat het grootschalig transcriberen van scans voltooid zal zijn, om zo de toegankelijkheid nog meer te vergroten, zo vragen de leden.

Aandacht voor het ontstaan van de Nederlandse Staat

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Minister nog aan het kijken is hoe tijdens de verbouwing en in de nieuwbouw van de Tweede Kamer aandacht besteed kan worden aan het ontstaan van de Nederlandse staat. De leden zouden van de Minister willen weten of, zoals toegezegd, het Plakkaat van Verlatinghe, de Unie van Utrecht en de Apologie van Willem van Oranje met zekerheid worden tentoongesteld.

Inbreng van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de Minister over het tentoonstellen van het Plakkaat van Verlatinghe, de Unie van Utrecht en de Apologie van Willem van Oranje. Terecht worden deze drie documenten wel de geboortepapieren van Nederland genoemd. Over de brief hebben deze leden nog enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie vragen op welke wijze de versterking van de publieksfunctie van het Nationaal Archief kan worden verbonden met de tijdelijke huisvesting van de Tweede Kamer aan de Bezuidenhoutseweg. Als de Tweede Kamer de historische omgeving van Binnenhof en Plein tijdelijk moet verlaten, is het van belang dat zoveel mogelijk wordt geprofiteerd van de nabijheid van de historische collecties van Nationaal Archief en Koninklijke Bibliotheek. Deelt de Minister die wens van deze leden, zo vragen zij.

De leden van de CDA-fractie waarderen de inzet van het Nationaal Archief om meer naar buiten te treden met als doel grotere bekendheid te geven aan het archief en zijn bijzondere collectie. Wel vragen deze leden, hoe deze ambitie zich verhoudt tot het werk achter de schermen: het verwerven, het conserveren en het toegankelijk maken van archieven. Deelt de Minister de zorg van deze leden, dat aandacht voor de etalage niet ten koste mag gaan van aandacht voor het magazijn?

De leden van de CDA-fractie lezen, dat het Nationaal Archief in 2019 is gestart met het grootschalig transcriberen van scans, waardoor zowel gedrukte stukken als handgeschreven documenten *full text* kunnen worden doorzocht. Deze leden vragen of de vruchten van dit project ook geplukt kunnen worden om de toegankelijkheid van de historische parlementaire documenten (1814–1995), voorheen Staten-Generaal Digitaal, te verbeteren.

Tot slot vragen de leden van de CDA-fractie wat de stand van zaken is in het gesprek met het Rijksvastgoedbedrijf over de mogelijkheden om tijdens de verbouwing en in de nieuwbouw van de Tweede Kamer «op een mooie en educatieve manier» aandacht te besteden aan het ontstaan van de Nederlandse Staat.

Inbreng van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met instemming kennisgenomen van de aankondiging dat het Plakkaat van Verlatinghe en de Unie van Utrecht vanaf november tentoongesteld worden in het Nationaal Archief. Ook de titel waaronder dit gebeurt, «Opstand en Vrijheid», vinden de voornoemde leden passend.

De leden van de GroenLinks-fractie hechten grote waarde aan het Plakkaat van Verlatinghe. Met dit document nam de Staten-Generaal het heft in handen en zette zij de Spaanse Koning opzij. Feitelijk is het onze onafhankelijkheidsverklaring. Vrijheid en tolerantie zijn centrale waarden in het

Plakkaat en ook vandaag de dag staan deze waarden centraal in onze Grondwet en samenleving. Maar deze waarden staan steeds vaker onder druk. Als gevolg van polarisatie, discriminatie en wij-zij denken. Dit baart de leden zorgen. Zij nodigen de Minister uit te reflecteren op de vraag hoe het Plakkaat van Verlatinghe haar historische betekenis alsmede de erin vastgelegde kernwaarden, ook vandaag de dag een rol kan spelen in het samen bouwen van een meer verbonden samenleving. Graag ontvangen zij een reactie van de Minister.

De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat, als gevolg van de coronacrisis, minder mensen dan aanvankelijk gedacht, zullen kunnen genieten van de fysieke tentoonstelling. Welke mogelijkheden ziet de Minister – naast de inspanningen die het Nationaal Archief reeds levert op het gebied van digitale toegang – om de historische, symbolische en maatschappelijke betekenis van het Plakkaat van Verlatinghe onder de aandacht te brengen van een breed publiek. Graag ontvangen zij een reactie van de Minister.

II Reactie van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap